35 de întrebări teologice despre corecta nepomenire, adresate monahului Sava și adepților „acriviei” cuviosiei sale

Monahul Sava Lavriotul a început un nou tur de conferințe prin România, având ca invitați trei părinți aghioriți, cu care speră să-i convingă pe adepții grupării cuviosiei sale de corectitudinea drumului pe care merge.

După o serie de întâlniri care au trasat un parcurs schismatic grupării, marcând fiecare o cădere în prăpastia schismei, monahul Sava a ales calea conducerii grupului prin “decrete” *ex cathedra*, rostite în cadrul unor conferințe, în care se dezbat la nesfârșit aceleași probleme.

Prima astfel de conferință a ținut-o duminică la București, în fața unei audiențe căreia i-a vorbit, îmbinând un ton împăciuitor cu autovictimizarea, combaterea corectă a argumentelor contra celor care încearcă să justifice erezia (spunând că nu e momentul acum, că trebuie să așteptăm până după condamnarea sinodală a episcopilor, că trebuie să luptăm în Biserică etc.), cu acuzații nedemonstrate

teologic la adresa unor episcopi mărturisitori precum IPS Serafim, IPS Hierotheos Vlachos, IPS Onufrie al Ucrainei, pe care îi consideră eretici, pentru că nu au întrerupt pomenirea ierarhilor eretici, deși au o mărturisire clară împotriva ereziei, și la adresa nepomenitorilor care au comuniune cu aceștia, pe care îi numește "așa-zișii antiecumeniști, care au comuniune deplină cu erezia".

> *Canonul Sfântului Atanasie cel Mare despre reprimirea celor ce nu s-au făcut părtași eresului de bunăvoie*

În timp ce ceilalți părinți aghioriți păreau din cu totul altă poveste decât cea pe care o spune monahul Sava în ultimul an prin România, vorbind mult mai echilibrat și mai aproape de realitățile teologice, acesta a reînnodat, mai ales în sesiunea de întrebări, aceleași idei pe care le tot auzim de un an încoace, pe criteriul fariseic "mulțumescu-Ți Ție, Doamne, că nu sunt ca aceștia". **Constanta acestor conferințe a fost aceea că lupta s-a concentrat împotriva celor care nu sunt de acord cu strategiile schismatice ale grupului Sava, iar nu pe lupta antiecumenistă, despre care nu s-a spus nimic.**

Tematica generoasă anunțată a conferinței a fost sacrificată de dragul unui discurs redundant, menit a apela la coarda sentimentală a celor care îl ascultă.

Unele afirmații categorice ale monahului Sava sunt doar aparent sau parțial adevărate, ele nerezistând la un examen teologic serios. De exemplu, afirmația că toți mărturisitorii din istorie au întrerupt pomenirea ereticilor este adevărată, dar prin omisiune se pierde din vedere că niciunul dintre aceștia nu a făcut ceea ce a făcut grupul Sava, adică nu a condamnat poporul credincios ca eretic, ci au procedat cu dragoste, înțelegând motivele pentru care unii nu au putut lua atitudine și i-au reintegrat după pocăința pentru slăbiciunea lor (nu pentru erezie) în Biserică, atitudine care ar trebui aplicată și în cazul de față unui popor cu totul despiritualizat și puternic manipulat, incapabil să înțeleagă situația socială cu care se confruntă, cu atât mai puțin realitatea spirituală de care cei mai mulți sunt despărțiți prin modul de viețuire în societatea actuală.

Alte afirmații sunt de-a dreptul penibile. Ideea că schisma ucraineană este cauzată de faptul că IPS Onufrie nu a întrerupt pomenirea patriarhului eretic Kirill nici măcar nu merită tratată teologic, în condițiile în care tocmai neruperea legăturilor cu Moscova face ca în Ucraina să mai existe încă Biserică Ortodoxă

canonică.

La un moment dat, criticându-i pe cei care „susțin că pomenirea trebuie întreruptă până la o vreme”, pare a relua teza contestării Sfântului Paisie Aghioritul, căruia se știe că îi contestă sfințenia pentru că a reluat pomenirea patriarhului ecumenic. De altfel și lasă să se înțeleagă că cei ce cred că se poate întrerupe până la o vreme au o viziune antipatristică și eretică. Pe aceeași idee, însoțitorul cuviosiei sale, monahul Efrem Ciubotaru, a afirmat anul trecut că părinți duhovnicești precum părintele Iustin Pârvu, Arsenie Papacioc și ceilalți au fost… eretici, pentru că nu au întrerupt pomenirea ierarhilor ecumeniști.

Unul dintre preoții din prezidiu a afirmat la un moment dat că, mergând la Artemie de Kosovo, a avut impresia că acolo este “Biserica din catacombe” care se va lupta cu antihrist, ignorând faptul că antihrist se va lupta cu rămășita Bisericii Ortodoxe canonice, nu cu grupările schismatice pe care le va găsi.

Concluzia conferinței de la București este că, chiar dacă discursul monahului Sava pare coerent pentru cei nedeprinși cu teologia, mai ales pentru cei care experiază teologia printr-un trăirism difuz și confuz, el are o mulțime de lacune teologice și afirmații nedemonstrate, care fac diferența între abordarea patristică și cea schismatică a luptei, iar acestor probleme monahul Sava trebuie să le răspundă punctual, teologic, nu prin concluzii personale de ordin general.

A doua conferință a fost la Rădeni, fiind un eșec desăvârșit, **monahul Sava reușind să ducă până la capăt lucrarea de risipire a schitului nemțean, pe care a început-o cu preotul Staicu în octombrie 2017**. Din sursele noastre, conferința a fost organizată mai mult la insistențele protosinghelului Elefterie, artizanul adunării de la Roman, din ianuarie 2017, nefiind primită cu bucurie de mulți dintre credincioși și chiar și de unii preoți de acolo.

La Rădeni au fost prezenți aseară toți cei care au dus în schismă schitul în urmă cu un an de zile, încercând să oprească deraierea spre negarea totală a harului în Biserică, pe care au provocat-o prin doctrinele extremiste pe care le susțin de la Roman încoace: că toți pomenitorii sunt eretici, episcopii mărturisitori sunt eretici, dacă nu întrerup cu totul pomenirea, chiar dacă mărturisesc ortodox, că și pruncii sunt eretici, dacă nu întrerup pomenirea la vârsta de 10 ani etc., că nu mai există Biserici ortodoxe, că nu mai există episcopi ortodocși etc. Toate aceste idei au drept corolar concluzia eronată expusă de o vreme încoace de egumenul

schitului, că nu mai este har în Biserică.

Monahii Sava și Efrem ruinează reduta antiecumenistă de la Rădeni

În mod ironic, cei care au provocat risipirea din nou a Rădeniului și căderea în extrema negării harului a egumenului său au părut aseară a fi salvatori ai adevărului dogmatic și "echilibrați", când de fapt a fost o înfruntare între unii care au ajuns la capătul schismei și alții care sunt încă pe drum, dar vor ajunge acolo cu siguranță.

Unii dintre cei care, în discuțiile particulare, neagă ei înșiși existența harului în Biserică, încercau cu disperare să îl convingă de contrariu aseară pe egumenul de la Rădeni. Disperare pentru soarta luptei noastre sau pentru sufletul celui care i-a primit pe toți la schit și și-a asumat bărbătește caterisirea, spre deosebire de mulți dintre cuvioșiile lor, iar acum riscă să cadă cu totul în schismă, sau îngrijorare pentru faptul că ucenicii pe care i-au retras din nou de la schit vor face presiuni să li se dea un nou lăcaș de închinare?

Victime ale tulburărilor provocate la Rădeni sunt sutele de credincioși, rămași fără un loc de închinare, supuși unei perioade de un an de tulburare constantă, cauzată de aceste pendulări schismatice ale celor care aseară au încercat să pară a arăta calea corectă a luptei. **Cei ce au ținut să facă neapărat conferință la Rădeni aseară se pot felicita încă o dată pentru că l-au scutit pe mitropolitul ecumenist al locului de o mare bătaie de cap, distrugând ei ceea ce timp de ani de zile a încercat și nu a reușit să distrugă Înaltpreasfinția Sa.**

La conferința de la București, monahul Sava și-a manifestat disponibilitatea de a-mi asculta întrebările (deși cinci întrebări zac nerăspunse încă din noiembrie anul trecut). Îi propun un set de 35 de întrebări, care ar putea să îi edifice pe toți cei ce sunt implicați în această mișcare care dintre poziții este corectă: cea echilibrată sau cea extremistă.

Chiar dacă timpul afectat răspunsului acestor întrebări este scurt, consider că, fiind patru conferențiari, pot organiza în așa fel încât să le cuprindă cel puțin până la sfârșitul acestui „turneu". La urma urmei, sunt întrebări pe teme pe care se vorbește exclusiv de un an de zile, și răspunsurile ar trebui să fie la îndemână.

Dacă răspunsul nu poate fi dat în timp așa de scurt, se poate da în scris, cu rugămintea să mi se arate și mie unde îl pot citi.

Consider că un răspuns onest la aceste întrebări ar putea rezolva majoritatea neînțelegerilor dintre nepomenitori, readucând lupta pe făgașul ei normal de combatere a ecumenismului, nu a confraților de luptă.

Iată cele 35 de întrebări:

1. Dacă, așa cum spune sfântul Ioan Gură de Aur, a cărui pomenire am săvârșit-o duminică, "omul devine eretic când începe să cugete eretic", nu vi se pare că este greșit să îi numim eretici pe cei ce nu cugetă defel eretic, adică pe majoritatea mirenilor și pe mulți dintre preoți, care, chiar dacă sunt încă în pomenire, nu sunt spurcați de erezie, cum se exprimă Sfântul Atanasie cel Mare în canonul de reprimire în Biserică a celor ce nu s-au făcut părtași ereziei de bunăvoie?
2. Dacă toți creștinii și preoții care nu au întrerupt pomenirea ar fi eretici, cum s-a afirmat la Roman, cum se face că sinoadele ecumenice nu i-au condamnat în grup pe toți creștinii și preoții, ci doar pe cei care au propovăduit și au fost deschis de partea ereziei, celorlalți impunându-le să rupă **din acel moment înainte, nu înapoi,** comuniunea cu ereticii condamnați?
3. Dacă toți pomenitorii ar fi eretici, cum se face că Sfântul Teodor Studitul îl numește pe preotul care pomenește de frică „preot ortodox", iar pe episcopul care nu este de acord cu sinodul, nu a participat la el, dar îl pomenește de frică pe superiorul său, „episcop ortodox"?
4. Dacă părtașii la erezie din orice motive ar fi eretici, cum s-a afirmat la Roman, cum se face că **Sfântul Atanasie operează o distincție cu valoare de lege, deoarece este consemnată de canonul 2 al Sinodului local din Alexandria, din 362**, între cei care au părtășie cu ereticii din convingere și cei care au părtășie cu ei din frică sau neștiință, pe cei dintâi considerându-i ca și pe eretici și reprimindu-i ca mireni, iar pe ceilalți neconsiderându-i eretici și reprimindu-i în treptele clericale în care au fost, după ce se pocăiesc pentru delăsarea, lașitatea, nepriceperea cu care au stat în stare de părtășie la erezie (condamnată)?
5. Dacă Sfântul Atanasie cel Mare, despre care Sfântul Teodor afirmă că a spus că "părtașii la erezie sunt la fel de vinovați ca și ereticii", explică în canonul 2 al sinodului din Alexandria din 362 că cei ce nu s-au făcut

vinovați de bunăvoie de părtășie cu ereticii (condamnați) merită iertați, după pocăință sinceră, de slăbiciunea lor, pentru că "nu s-au păgânit", adică nu au devenit eretici, **nu înseamnă că Sfântul Atanasie se referea strict la părtașii de bunăvoie la erezie, când spunea că au aceeași vinovăție ca și ereticii**?

6. Dacă **sfinții vorbesc de părtășie la erezie, de faptul că cei ce nu propovăduiesc erezia, nu o apără, nu o cred și nu împreună slujesc cu ereticii (toate condițiile sunt obligatorii) nu sunt eretici, chiar dacă sunt părtași la erezie de nevoie**, înseamnă că sfinții aceștia propovăduiesc "a treia cale", despre care s-a tot vorbit timp de un an de zile și în numele căreia, noi, cei ce în Rezoluția din ianuarie 2018 am operat exact aceeași distincție ca și sfântul Atanasie, am fost acuzați că suntem "criptoecumeniști", "eretici"?
7. Cum explicați faptul că în calendarele ortodoxe apar și Sfântul Teodor Studitul, și sfinții patriarhi Nechifor și Tarasie, a căror pomenire a întrerupt-o sfântul Teodor? **Se poate spune că cei doi sfinți au fost eretici, de vreme ce a întrerupt Sfântul Teodor pomenirea lor, sau doar că Sfântul Teodor a practicat o viziune acrivistă, iar cei doi una iconomică, fără a afecta mântuirea niciunuia dintre ei**?
8. Care este argumentarea canonică a afirmației că toți episcopii sunt ecumeniști pentru că nu au întrerupt pomenirea ierarhilor ecumeniști, chiar dacă luptă împotriva ereziei deschis, așa cum fac IPS Serafim în Pireu, IPS Longhin în Ucraina, IPS Ierotheos Vlachos?
9. Unde găsiți un canon care să interzică strict episcopului să mai aibă comuniune cu episcopul care a îmbrățișat erezia în faza acesteia de propovăduire, înainte de judecarea acestuia sinodală, dat fiind faptul că în canonul 15 I-II acest lucru nu este impus?
10. Din faptul că în canonul 15 I-II nu există o prevedere imperativă de genul "Preotul/episcopul, auzind pe episcopul/mitropolitul/patriarhul său propovăduind cu capul descoperit o erezie, să întrerupă imediat pomenirea sa", nici o sancțiune/epitimie de genul "Și de nu va întrerupe pomenirea, să se caterisească, iar mireanul să se afurisească", nu se înțelege că acest canon acordă preotului posibilitatea de a se îngrădi de erezie, ca o datorie morală, **neobligându-l canonico-juridic la un act imperativ și nesancționându-l canonic dacă nu o face înainte de condamnarea episcopului respectiv ca eretic de către Biserică**? Dacă da, de ce îi judecați și condamnați pe episcopii, preoții și mirenii

care încă nu au întrerupt pomenirea?

11. Cum vi se pare faptul că **IPS Longhin din Bănceni este considerat de către ecumeniștii ucraineni un obstacol în calea ecumenismului din acea țară și din lumea ortodoxă, alături de IPS Onufrie**, în timp ce cuvioșia voastră și ceilalți părinți care vă susțin îi numiți ecumeniști și trădători ai Ortodoxiei?
12. **Dacă sfaturile Sfântului Teodor au caracter obligatoriu, normativ și imperativ pentru toți cei ce întrerup pomenirea, de ce ele nu au fost introduse în canonul 15 I-II, care a fost dat la câteva decenii de la trecerea sa la Domnul**, de către sinodul Sfântului Fotie cel Mare, și nici în hotărârile sinoadelor ulterioare, nefiind cuprinse în paginile *Pidalionului* ca normative canonice? **E posibil ca membrii Sinodului I-II să le fi considerat doar ca formă de evlavie a Sfântului, ce poate fi urmată de cei ce doresc, dar nu obligatorie pentru toți?**
13. Dacă Sfântul Ioan Gură de Aur, alungat din scaun pe nedrept, a părăsit scaunul patriarhal fără a-și înființa o episcopie paralelă, nu credeți că același model trebuia să îl urmeze episcopul Artemie din Kosovo, pentru a fi cinstit ca un luptător pentru dreptate și credință, așa cum este sfântul Ioan?
14. **Credeți că toți semnatarii Scrisorii Sinaxei Clericilor și Monahilor din Grecia adresate episcopului Artemie în 2015**, printre care se numără profesori renumiți precum patrologul profesor protopresbiter Teodoros Zisis, istoricul bisericesc protopresbiter G. Metallinos, profesorul de dogmatică D. Țelenghidis, duhovnicul preot Sarandi Sarandis și mulți alții, **s-au înșelat cu toții în privința încălcării canonului I apostolic, 34 apostolic, 9 Antiohia de către episcopul Artemie, atunci când i-au trimis scrisoarea și l-au rugat să revină în canonicitate, iar numai cuvioșia voastră și "teologii" de ocazie de prin România aveți dreptate când spuneți că episcopul Artemie nu a greșit hirotonind horepiscopi și nu a încălcat sfintele canoane**? Nu este aceasta oare o dovadă a unei mândrii această afirmație?
15. Nu credeți că episcopul Artemie din Serbia a căzut în schismă și prin faptul că a încălcat, pe lângă canonul 1 apostolic, canoanele 34 apostolic și 9 Antiohia, care cer episcopului să nu facă nimic important în episcopia sa fără a se consulta cu superiorul său, în speță el hirotonind trei horepiscopi fără acordul Bisericii sale și refuzând să renunțe la primul

dintre ei, când i s-a cerut, fiind anatemizat pentru refuzul de a reveni în starea de canonicitate, deși i se propusese o anulare a caterisirii sale anterioare?

16. Credeți că se poate invoca "starea de necesitate" a hirotonirii acelor horepiscopi, în speță erezia ecumenistă, în condițiile în care dintre episcopii care l-au anatemizat pe fostul episcop Artemie în 2015 un număr de 17 au votat în sinodul ecumenist din Creta din anul următor contra documentului eretic care numește ereziile "biserici"?
17. **Care este Biserica ortodoxă din Serbia: Biserica Ortodoxă Sârbă sau Episcopia din exil a episcopului Artemie?**
18. Dacă episcopul Artemie este adevărata Biserică sârbă, ce este Biserica Ortodoxă Sârbă, de vreme ce nu a fost condamnată de niciun sinod și nu a fost exclusă din trupul Bisericii Universale?
19. Dacă Biserica Ortodoxă Sârbă este Biserica ortodoxă din Serbia, atunci ce este episcopia din exil a fostului episcop Artemie?
20. **Considerați corectă o posibilă hirotonire de horepiscopi și preoți „misionari" pentru România, de vreme ce susțineți că Artemie este ortodox și ce face el este spre binele Bisericii Ortodoxe**?
21. **Dacă fostul episcop Artemie are dreptate și este ortodox, de ce nu îi recunoașteți ca ortodocși și pe stiliștii români și greci? Există vreo diferență între ei?**
22. **De vreme ce formula de pomenire "pe toți arhiereii ortodocși" este folosită în fiecare Sfântă Liturghie, cum se poate afirma că ea este "schismatică" și "greșită"?** Să înțelegem că toate liturghiile ortodoxe care o folosesc sunt schismatice?
23. Care sunt motivele pentru care insistați atât de mult pe schimbarea formulei de pomenire, de vreme ce este evident că formula de acum nu este greșită? Are legătură cu episcopul Artemie sau cu ideea pe care vreți să o lansați, că nu mai există niciun episcop ortodox pe lume?
24. Dacă se pomenește "pe episcopul nostru…", **nu înseamnă că nepomenitorii care o folosesc devin de fapt repomenitori**, de vreme ce episcopul nostru, până la condamnarea sinodală a sa, este episcopul eparhiot ecumenist de acum?
25. Care credeți că este scopul luptei noastre: să devenim toți în Ortodoxie nepomenitori sau să convingem, prin mărturisire antiecumenistă, fiecare în măsura în care poate, împotriva ereziei și să determine ierarhia să se delimiteze de ea?

26. Cu cine din întreaga Ortodoxie sunteți în comuniune?
27. Cum vedeți viitorul luptei pe care o duceți? Ce sperați să se întâmple?
28. **Dacă toți ierarhii sunt eretici, cum afirmați, de la cine așteptați să ducă mai departe succesiunea apostolică în Biserica lui Hristos și să facă un sinod ecumenic de condamnare a ecumenismului**?
29. **Credeți că este umană, creștină și duhovnicească ura desăvârșită a adepților dumneavoastră față de cei ce suntem nepomenitori, nu avem comuniune cu ereticii semnatari sau sprijinitori ai sinodului ecumenist din Creta, mărturisim public constant contra ereziei și ecumenismului** (unii dintre preoți, cu mari jertfe, pe care câțiva dintre adepții cuviosiei voastre nu și le-au asumat nici până acum printr-o mărturisire publică a nepomenirii), **dar refuzăm ideile greșite legate de modul de nepomenire pe care le propovăduiți?**
30. **Cum se face că de un an de zile toate întâlnirile pe care le organizați se concentrează asupra fraților nepomenitori, pe care îi prezentați ca eretici, nefăcând însă practic nimic contra ecumenismului?**
31. **Nu vi se pare că afirmația de la adunarea din Mestecăniș, potrivit căreia copilul care împlinește vârsta înțelegerii** (10 ani după canonul 18 al Sfântului Teofil din Antiohia, invocat acolo) **trebuie să facă mărturisire antiecumenistă pentru a nu fi considerat eretic** (a i se recunoaște botezul, după cum s-a exprimat cineva la Rădeni acum câteva luni), **este asemănătoare practicilor eretice papisto-protestante ale confirmării**, prin care copilul de 10-14 ani primește "mirungerea" papistă sau "botezul" protestant doar după ce face mărturisirea de "credință"? **Unde ați găsit asemenea practică în trecutul Bisericii noastre?**
32. Cum interpretați afirmația unui părinte duhovnic din Moldova, adept al ideilor cuviosiei voastre, care a spus unor ucenici că "Biserica sobornicească (universală) reprezintă toate Bisericile locale, dar... fără sobornicitate"?!!! **Cu ce credeți că este acest părinte diferit de ecumeniști, de vreme ce aceia au scos din Crez unicitatea Bisericii, iar părintele respectiv elimină sobornicitatea, în numele principiului vaselor comunicante pe care îl propovăduiți?**
33. **Cum interpretați afirmațiile unor membri ai grupării dumneavoastră care susțin că nu mai au nimic de a face cu Biserica Ortodoxă Română, că se află în "Biserica Universală", în**

“Biserica Sfinților” etc.?

34. **Sunteți de acord cu afirmația monahului Efrem Prodromitul că părintele Iustin, părintele Arsenie Papacioc și alți mari duhovnici ortodocși, români sau greci** (Sfântul Paisie, Sfântul Porfirie etc.)**, au fost eretici pentru că nu au întrerupt pomenirea ecumeniștilor sau pentru că au întrerupt-o doar o vreme?**
35. Vă rog să ne spuneți dacă Patriarhia Română v-a deranjat cu ceva în tot acest timp de când țineți conferințe și sinaxe în România, unde v-ați organizat o grupare din membri ai Bisericii noastre locale, în condițiile în care pe alți părinți din Grecia sau din alte Biserici locale Patriarhia i-a declarat *personae non gratae* pentru participarea la unele conferințe încă dinainte de sinodul mincinos din Creta, care nu aveau ca tematică protestul față de ierarhie sau, și mai grav, organizarea și conducerea unei grupări paralele în Biserica noastră.

Mulțumesc pentru răbdare. Aștept cu speranță răspuns la aceste nelămuriri, pentru ca adevărul de credință să triumfe. Sper că ele nu se vor da în același duh „polemic” în care se discută de un an încoace.

Update

În zilele acestea, portalul nostru s-a interesat cine sunt cei doi părinți care îi însoțesc pe monahul Sava și pe părintele Hariton. După vreo patru zile, surse credibile din Grecia ne-au informat că monahul Evghenie nu este din Sfantul Munte și face parte dintr-o grupare stilistă, numită „Biserica adevăraților ortodocși”, iar monahul Alipie este din Mănăstirea Esfigmenu, având tot o orientare stilistă.

Dacă organizatorii conferințelor monahului Sava doresc să comenteze această informație sau să o infirme, portalul nostru le pune la dispoziție un drept la replică, cu rugămintea ca acesta să fie decent, fără afirmații insultătoare, și să conțină dovezi că informațiile noastre sunt eronate.

Redacția MartOr